

Svensk förvaltning av lax och öring - redovisning av ett regeringsuppdrag

Anders Skarstedt
anders.skarstedt@havochvatten.se

Havs
och Vatten
myndigheten

Regeringsuppdraget

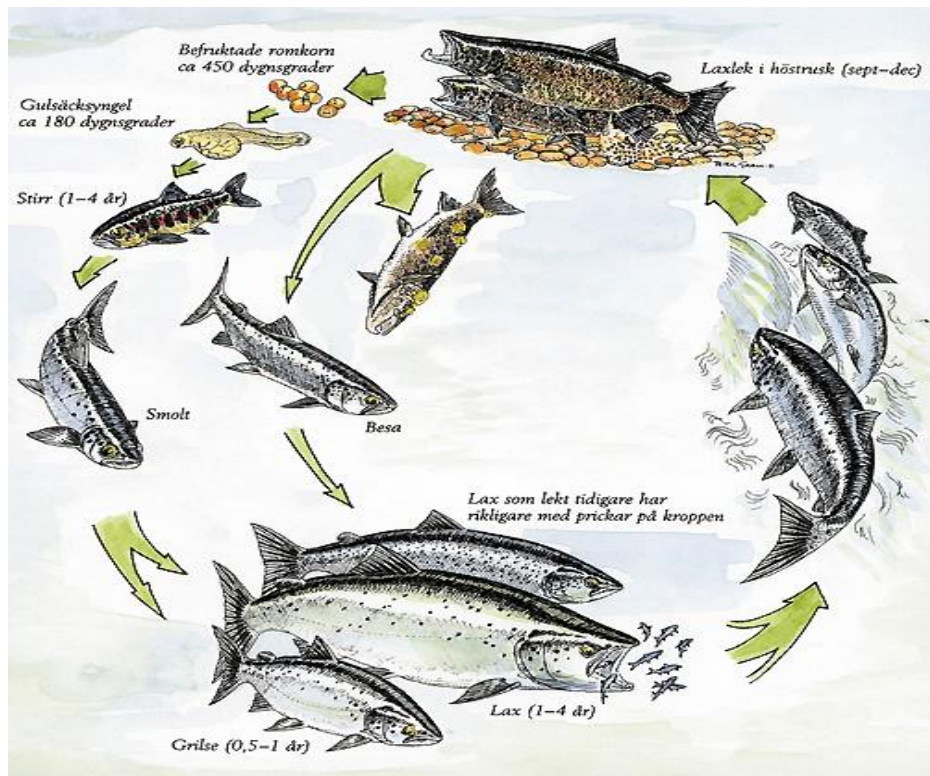
- Havs- och vattenmyndigheten ska, efter samråd med Statens Jordbruksverk, ta fram **förslag på hur förvaltningen av lax och öring i svenska vatten bör utvecklas och utformas**. Pågående arbete i **länen** ska beaktas
- Inom ramen för uppdraget ska Havs- och vattenmyndigheten **samråda** med relevanta aktörer och organisationer och **särskilt beakta möjligheterna för ett utvecklat fritidsfiske och fisketurismverksamhet samt förutsättningarna för det traditionella fisket**
- En **delrapport** ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 23 april 2015 och en **slutrapport** ska lämnas senast den 5 november 2015

Principer för lax- och öringförvaltningen

Havs
och Vatten
myndigheten

Förvaltningen måste beakta naturlig produktion och överlevnad samt fiske och fångst under hela livscykeln, över generationer - och för varje enskilt bestånd

Förvaltning på lokal, regional, nationell och internationell nivå måste hänga ihop

Principer för lax- och öringförvaltningen

Internationell ↔ Nationell ↔ Regional ↔ Beståndsspecifik

- Förvaltning av 35 bestånd av vild lax och 800 bestånd av öring
- Förvaltning av 10 bestånd av odlad (kompensationsutsatt) lax och öring
- Mål för bestånd och nyttjande
- Datainsamling och kunskapsuppbyggnad
- Fiskebestämmelser och fördelning av fiskemöjligheter
- Information och kontroll
- Organisation och samverkan

RU - övergripande mål

- Ekosystembaserad och beståndsspecifik förvaltning
- Naturliga bestånd bevaras och återuppbyggs
- Återetablering i vattenområden där lax och öring försvunnit
- Mängden lax och öring som återvandrar till svenska kustområden och älvar ska öka
- Beståndens storlek och andra kvalitetsaspekter på bestånden ska ge goda förutsättningar för fiske

RU - förvaltningsmål

- Vildlaxbestånden, minst 80 % av den potentiella smoltproduktionen, 2025
- Öring förvaltas med fokus på beståndsstorlek och naturlig ålders- och storleksfördelning
- Utveckla en lokalt anpassad förvaltning som komplement till den nationella
- Fiske i havet på blandade bestånd bör undvikas
- Odlade bestånd ska nyttjas för fiske
- Utred möjligheten att återskapa naturlig produktion i utbyggda älvar

RU - modell för förvaltningen

- Adaptiv, öppen och baserad på bästa möjliga faktaunderlag.
- Fem förvaltningsområden, kunskapsuppbyggnad och växelvis översyn av fiskebestämmelser
- Rådgivande grupper med intressenter på länsstyrelser.
- Organisationer för samverkan i älvar, fler fiskevårdsområden bildas. Ökad flexibilitet i nationell förvaltning.
- Datainsamling och kunskapsförsörjning anpassas till behovet.
- Utredda förutsättningarna för att införa ett system med fångstmärken

RU - återetablera lax- och öringbestånd

- Lax och öring återetableras där de funnits naturligt. Ska främst ske genom miljöåtgärder, utsättning bör undvikas.
- När vattenkraftverk omprövas bör utsättning av lax och öring helt eller delvis fasas ut till förmån för åtgärder som ger naturlig reproduktion
- Vattenverksamhetsutredningens förslag om att underlätta den juridiska hanteringen vid ändring av tillstånd bör genomföras

RU - kunskapsförsörjning

- En långsiktig plan för datainsamling och kunskapsförsörjning. Övergripande och beståndsspecifik
- Behövs bättre kunskaper om fiske och fångst
- Indexälvar behövs med en högkvalitativ datainsamling
- En nationell plan för användning av fiskräknare i älvar
- Öka kunskapen om lax och öringbeståndens ekonomiska värde för fiske

RU - särskilda förslag till regeringen

- HaV bör få föreskriva om rapporteringsskyldighet för fritidsfiske
- Länsstyrelserna - ett tydligt uppdrag att samordna och genomföra fisketillsyn
- Utredning – Bör HaVs bemyndigande utökas att utfärda föreskrifter för fiskets bedrivande utöver nuvarande begränsning till fiskevårdsskäl
- Förslag att i samråd med Finland utarbeta en långsiktig strategi för bevarande och nyttjande av fiskbestånden i Torne älv
- Förslag att utreda förutsättningarna för ett system med fångstmärken i Torne älv

RU- förslag till regeringen, forts.

- Viktigt med en flerårig EU plan för laxen i Östersjön
- Regeringen föreslås utreda möjligheten till en successiv utfasning, helt eller delvis, av kompensationsutsättningar till förmån för naturligt rekryterande bestånd
- Regeringen föreslås förstärka HaVs anslag i syfte att genomföra en beståndsspecifik förvaltning av lax och öring

Vad händer med EU kommissionens förslag från 2011 om flerårig plan för Östersjöns laxbestånd ?

- Sedan den nya GFP kom 2014 har arbetet med alla fleråriga planer avstannat p.g.a. tvist mellan Ministerrådet och EU-parlamentet om EU-parlamentets inflytande. Genom ett beslut i EU domstolen verkar det som den frågan är utredd.
- Flera fleråriga planer för arter har högre prioritet än laxen. Först om ett par år förväntas "laxplanen" revideras.

Vad händer med EU kommissionens förslag från 2011 om flerårig plan för Östersjöns laxbestånd ?

- Medlemsländerna principiella ståndpunkt är att de inte genom GFP ska påtvingas beslut om åtgärder i sötvattensområdet som t.ex. miljödomar/tillstånd för vattenkraftverk och smoltutsättningar.
- GFP omfattar i första hand havet samt arter som del av sitt liv lever marint. Det handlar alltså om det nationella självbestämmandet.
- Sakfrågan om hur vattenkraftens skador ska kompenseras är en annan fråga.

Vilken potential har svenskt laxfiske i Östersjön ?

Yrkesfiske

- Kustfisket - begränsad potential, TAC sätts med hänsyn till svaga bestånd
- I utbyggda älvar - mycket stor potential, 50 000 laxar per år, fiske utanför TAC

Fritidsfiske och fisketurism

- I vildlaxälvar - ökad mängd lax i älvarna = stor potential till högkvalitativt fiske, men begränsad ökning av fångst
- I utbyggda älvar - begränsas av utrymmet
- Trollingsfiske – ökade fångstmöjligheter av odlad fettfeneklippt lax